

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 71

Maribor, sobota, dne 4. septembra 1937

Leto XII

Mala antanta ostane

kljub čehoslovškemu paktu s Sovjetsko Rusijo.

O konferenci Male antante v Sijani je bilo izdano uradno poročilo, ki ugotavlja soglasnost Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije v vseh važnih vprašanjih. Zlasti se v poročilu poudarja, da je treba spoštovati neodvisnost narodov, da morejo svobodno odločati o režimu, ki si ga želijo. Ponovno se naglašava važnost pomirjenja in sodelovanja podunavskih držav.

Ker se zadnji čas mnogo govori o tem, da se bo Mala antanta razšla radi vojaške zveze med Čehoslovaško in Sovjetsko Rusijo, so časnikarji vprašali romunskega zunanjega ministra, kaj misli o tem. Zunanji minister Antonescu je rekel, da je bila vojaška zveza med Čehoslovaško in Sovjetsko Rusijo sklenjena z izrečnem pristankom Rumunije in Jugoslavije. Rumunska vlada gleda celo z zadovoljstvom na to zvezo med rumunsko zaveznico Čehoslovaško in največjo sosedo Rumunije, s katero živi Rumunija v dobrih in prijateljskih odnosih.

Na Kitajskem je vojna v razmahu

Pri Šangaju še ni odločitve.

Japonci se z vsemi silami trudijo, da bi izsilili odločitev pred Šangajem. S svojimi ladjami so pripeljali mnogo vojaštva iz Japonske, ki ga izkrcujejo ob obali. Kitajci motijo izkrcavanje japonskih čet s silnim topovskim ognjem, pri čemer so utrpeli Japonci že precejšnje izgube.

Odpor Kitajcev preseneča svetovno javnost in najbolj seveda Japonce.

Naše stališče

Resolucija pokrajinskega vodstva bivše Socialistične stranke Jugoslavije in socialističnih zaupnikov o notranjih in zunanjih političnih vprašanjih

Predstavniki bivše socialistične stranke Jugoslavije iz vseh glavnih krajev in revirjev Slovenije so poročili sodrugov drja Živka Topalovića iz Beograda in Vladimirja Pfeiferja iz Zagreba sprejeli naslednjo izjavo:

I.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da dolgoletna politična diktatura v Jugoslaviji ni mogla uničiti niti zlomiti socialistične tradicije, duha in zavednosti delovnega ljudstva v Sloveniji. Tudi danes je socialistično gibanje v teh krajih pomembno gibanje širokih ljudskih množic, trdno zasidrano tako v stari kakor tudi v mladi novi generaciji.

Poudarjamo trdno voljo vseh socialistov v Sloveniji, da vztrajamo v popolni solidarnosti s socialisti iz vseh krajev Jugoslavije in da hočemo skupno z njimi obnoviti socialistično stranko v Jugoslaviji, čim bo to pravno in politično mogoče.

Izjavljamo popolno zaupanje osrednjemu načelstvu bivše stranke v Beogradu in odobravamo njegovo delo.

Odobravamo ustanovitev tesnejše delovne skupnosti s socialističnimi strankami v državah Male antante in Podunavja.

Odobravamo udeležbo predstavnikov bivše socialistične stranke Jugoslavije, sodrugov drja Živka Topalovića in Josipa Petejana na kongresu socialno-demokratske stranke v Češkoslovaški odnosno na kongresu socialistične stranke v Franciji.

Ostajamo duhovno združeni s socialistično delavsko internacionalo. Podpirati hočemo mednarodno politiko, ki jo ta internacionala vodi v soglasju z mednarodno strokovno zvezo: politiko boja za mir med narodi in proti fašističnim izzivcem vojne.

II.

V notranji politiki popolnoma soglašamo z našimi srbskimi in hrvaškimi sodrugji, da je treba podpirati napore za zbiranje vseh demokratičnih skupin v Jugoslaviji v delovno skupnost, v demokratični sporazum. Ta skupnost si mora postaviti za neposredni cilj: čimprejšnjo popolno likvidacijo politične diktature v Jugoslaviji in uvedbo prave demokracije.

Zelo obžalujemo, da med meščanskimi strankami in gibanji še ni prišlo do sporazuma o takem programu. Veliko odgovornost za nadaljnje trajanje diktature si nalogajo vse tiste stranke in gibanja, ki onemogočajo ali zavlačujejo sporazum z neiskrenostjo svoje demokratičnosti, z vezami s protidemokratskimi skupinami in silami ali z brigo za zavarovanje svoje posebne strankarske premoči v prihodnosti.

Demokratske stranke in skupine so dolžne sporazumeti se o temeljih organizacije naše države in potem započeti odločni skupni boj za odpravo diktature.

Osnove tega sporazuma vidimo v priznanju naslednjih načel:

a) da se zajamčijo politične pravice državljanov in da vse zakone

sklepajo svobodno izvoljeni predstavniki ljudstva;

b) da se priznajo zgodovinsko-razvojne posebnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar se mora izraziti tudi v politični organizaciji države;

c) da se skliče svobodno izvoljena ustavotvorna skupščina, ki naj sklene novo državno ustavo v soglasju z večino narodnih predstavnikov, tako Srbov, kakor Hrvatov in Slovencev;

č) da se prizna izkoriščanim in siromašnim delovnim ljudskim slojem pravica svobodnega organiziranja in borbe za zaščito njihovih posebnih življenjskih potreb in da se prizna, da je dolžnost države, da daje tem slojem posebno zaščito in pomoč;

d) da se odločno pobijajo in pretrgajo vse zveze z nedemokratskimi grupacijami v naši državi in v inozemstvu.

IV.

Prav tako se strinjamo s tem, da naj ostane socialistično gibanje v Jugoslaviji zvesto svojemu izročilu, zvesto zahtevi, da bi naj bili vsi Južni Slovani združeni v eni državni zajednici, ki naj bo na znotraj organizirano na temeljih državljske svobode, verske in narodne enakopravnosti ter socialne pravice. Za uresničenje teh zahtev smo pripravljeni delati skupaj z vsemi silami, ki so odkrito za demokracijo in proti fašizmu.

Za pokrajinski odbor za Slovenijo bivše Socialistične stranke Jugosl.

Josip Petejan Viktor Eržen
Dr. Celestin Jelenec.

General s. Deutsch „Delavski Politiki“

o položaju v Španiji: „Glavna fronta je ostala neomajana“

Naši čitatelji se še gotovo dobro spominjajo sodruga Julija Deutscha, ki je igral v avstrijski socialni demokraciji tako važno vlogo. Kot aktiven član avstrijske armade je po prevratu v prvi socialistični vladi zvezne republike Avstrije, pod predsedstvom Karla Rennerja, prevzel vojno ministrstvo. Pozneje je bil vrhovni načelnik Schutzbunda, obrambne organizacije avstrijskih socialistov. Kot tak je v februaru leta 1934 vse do zadnjega vodil borbo Schutzbunda z vladino eksekutivno in je bil pri tem težje ranjen. (Glej njegovo sliko.) Šele ko je Schutzbund po treh dneh krvave borbe omagal in se udal premoci, se je sodrugu Deutschu po velikih naporih in nevarnostih posrečilo uiti na Čehoslovaško, kjer je potem s s. Otonom Bauerjem prevzel vodstvo avstrijskega socialističnega gibanja v emigraciji. Po izbruhu meščanske vojne v Španiji se je takoj stavil na razpolago legalni vladi ljudske fronte in je hitel v Španijo, da se z ostalimi mednarodnimi prostovoljci bori za svobodo španskega proletarijata. Zaprošili smo ga, da nam pošlje pojasnila glede smrti nekega bivšega avstrijskega ščbundovca, ki je bil v Avstriji obsojen na 15 let, takoj po amnestiji pa je odšel v Španijo, kjer je padel na madridski fronti. S. Deutsch, ki je sedaj general prostovoljske divizije, torej na položaju kakoršnega ni dosegel noben drug inozemec v republikanski armadi valencijske vlade, se je radevolje odzval in nam je kljub svoji prezaoplenosti poslal to-le zanimivo pismo:

Dragi sodrugji!

Žal, da mi ne dopušča čas, da bi vam napisal kar cel članek. Naj vam zadostuje samo teh-le par vrstic:

Vojni položaj v Španiji je kratko povedano tak, da že nekaj mesecev vodimo pozicijsko vojno. V bistvu se položaj od decembra sem ni dosti izpremenil. Vstaškim generalom se je posrečilo, da so s svojo armado

prodrli do Madrida. Tu pa smo jih ustavili in od takrat so vsi njihovi poskusi, da bi na tej ali oni strani prodrli naše vrste, ostali brez uspeha. Samo na manj važnih stranskih frontah, kakor pri Malaği in pri Bilbaou, so imeli več sreče, kar pa je bolj lokalnega pomena. Naša glavna fronta je ostala neomajna. Nasprotno, v zadnjih tednih se nam je posrečilo celo prevzeti inicijativo. Naš močen protisunek zapadno od Madrida, pri Bruneti, je zabil globoko zaevzdo v sovražnikove postojanke, ki je tudi najhujši protinapadi fašistov niso mogli odstraniti. Tudi na nekaterih drugih odsekih so prešli republikanci iz defenzive v ofenzivo in so dosegli lepe uspehe.

Naš vojaški položaj presojam v splošnem zelo ugodno. Odločilno je, da se je tekom prvega leta meščanske vojne organizirala in razvila dobro, akcije zmogni republikanska armada, ki se ne le lahko meri z vstaši, temveč jih že v mnogočem prekaša. Če bi Franco ne razpolagal s tako izdatno pomočjo Italijanov in Nemcev, bi z njim že davno opravili.

Iz tega razloga ne zavisijo končni izidi španske vojne samo od moči Španije same, temveč v veliki meri od mednarodnega političnega položaja. Naloga delavskega razreda in

vseh evropskih demokracij je, da se proti nastopajočemu mednarodnemu fašizmu postavijo v bran.

Kar se pa tiče vašega vprašanja glede smrti sodruga Vrečkota, vam ne morem kaj več povedati kot to, kar je vam že najbrž znano. Sešel sem se z njim v rezervnih okopih 11. brigade prostovoljcev, kateri je pripadal. Razgovarjala sva se o domovini in o njegovih doživljajih v ječi. Prirovedovati je znal zelo plašljivo. Bil je vesel in dobro razpoložen. Vedno in vedno mi je zatrjeval, da je srečen, ker je mogel priti v Španijo in se more udeleževati borbe za osvoboditev španskega naroda. Ko sva se ločila, nisva slutila, da se ne bova nikdar več videla. Njegovi tovariši so mi povedali, da je kratko nato pri nekem napadu na močno utrjeno fašistično postojanko padel.

To je žal vse, kar vem o Vrečkovi smrti. Osebnost me je njegova usoda zelo zadela, ker sem tega pomurnega in bistroumnega mladega sodruga visoko cenil. Če vam je mogoče njegovim svojcem sporočiti moje pozdrave, vas prosim, da to storite.

Pozdravljam tudi vse prijatelje v Mariboru in ostajam Vaš

Julius Deutsch.

Na aragonski fronti se bore dalje

Napredovanje vladinih čet proti Saragossi

Ofenziva, ki so je pričele vladine čete v dolini reke Ebro, v pravcu proti Saragossi, se razvija dalje, čeprav skušajo nacisti preprečiti prodiranje z vsemi silami. Vladine čete so zavzele vse vrhove okoli Belcite, na severu od Saragosse pa so odbile protinapade pri Zueri in Villamayori.

Na teruelski fronti, ki je tudi del aragonske fronte, so vladine čete napredovale do Azorte.

Boji so se razvili tudi pri Granadi na jugu in pri Fuenteovejuni; pri Granadi so napadli lokalno uspešno nacisti, pri Fuenteovejuni pa republikanci.

Na santanderski fronti

prodiranje še ni zaustavljeno, dasi se ofenziva ne razvija več v onem naglem tempu, kot neposredno pred padcem Santandra.

Dokument, da se Italija aktivno udeležuje vojne v Španiji.

V bojih pri Santandru je padlo mnogo Italijanov. Vrhutega je Franco poslal po zavzetju Santandra telegram z zahvalo za bratsko sodelovanje Mussoliniju, ki je Francu odgovoril enako laskavo, češ, da je jako srečen, da so oddelki italijanskih legijonarjev pripomogli k sijajni zmagi ter da to bratstvo orožja daje jamstvo za končno zmago, ki osvobodí vsakršne nevarnosti njih skupno civilizacijo v sredozemskem ozemlju.

Mussolini je poleg tega poslal telegram italijanskim poveljnikom, da naj bodo ponosni, da so se borili za večjo slavo fašistične Italije. To so pač dovelj jasni dokazi vojevanja, ne pa nevtralnost, o kateri v Italiji vedno govorijo.

Nova ofenziva republikanske vojske.

Republikanska vojska je te dni pričela novo ofenzivo na aragonskem in madridskem bojišču. Vojne se udeležujejo tudi Katalonci, ko jim je Franco povedal, da jim v slučaju zmage ne da ne avtonomije in ne demokracije. Nasprotniška poročila govorijo o sporih v vrstah republikanske vojske. Ti spori so iz nemških virov, kakor običajno ter bo republikanska vlada ohranila red.

Razburjenje Anglije in Francije radi podmornic

Francija bo ukinila kontrolo nad špansko mejo

Čestitke Mussolinija generalu Francu ob zavzetju Santandra pomenijo oficijelno priznanje aktivnega sodelovanja Italije v španski državljanski vojni.

To je napotilo francosko vlado, da se je odločila izdati dovoljenje za izvoz orožja in municije v Španijo in odpravo kontrole na meji. Ta sklep bo stopil v veljavo, čim se Francija sporazumi z Anglijo.

Ta sporazum bo pa najbrž mogoč iz nekega drugega razloga.

kljub anarhistični opoziciji in drugim elementom, ki že od početka skušajo škodovati solidarnosti španskega prebivalstva.

Izgube Italijanov pri Santandru.

V bojih od 14. do 23. avgusta so pri Santandru izgubili samo Italijani 17 častnikov in 325 mož mrtvecev, ranjenih pa je bilo 16 častnikov in 1616 mož vojske. Te številke kažejo, da je bilo v teh bojih najmanj 20.000 Italijanov.

Kdaj pride do odločitve v španski državljanski vojski.

Francoski politični krogi menijo, da pride v španski državljanski vojni do odločitve šele spomladi pred Madridom.

Francoska vlada je namreč ugotovila, da so neznane podmornice, ki napadejo tuje ladje v in izven španskih teritorialnih vod, italijanskega porekla.

Ena taka podmornica je te dni napadla angleški rušilec »Havock«. Izstreljeni torpeda pa je zgrešil cilj. Angleško pomorsko brodogradništvo je sedaj dobilo nalog, da nastopi proti podmornicam.

Položaj se ostri in fašizem razpihuje španski ogenj.

niso vrednostni papirji, ki bi lahko tvorili sigurno kapitalno kritje in jih zato zavarovalnice navadno tudi ne hranijo v svojih tresorih. Zavarovalnice bo vsekakor zanimala podjetnost, ki jo razvijajo gospodje pri »Dravi« in bodo seveda veselji, da ima zavarovalnica že toliko kapitalnega kritja, da se lahko spušča tudi v take kupčije in celo nakupuje papirje, čijih vrednost se sploh ne da natančno določiti.

Naša trgovinska bilanca aktivna. V mesecu juliju je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 105.4 milijone dinarjev. Glavni izvozni premeti so bili žito in živina.

Subotiški mesarji so vložili pri občini ultimativno zahtevo, da se zniža mestna trošarina na meso. Načelnik občine na ultimat noče odgovoriti.

Kongres samoupravnih hranilnic bo pričel 4. t. m. v Zagrebu.

Častni predsednik Čehoslovaške republike T. G. Masaryk je resno obolel. Ako nastopijo komplikacije, obstoja nevarnost za njegovo življenje.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Otvoritev ljubljanskega velesejma in novinarske razstave

se je izvršila dne 1. septembra v prisotnosti državnih funkcionarjev.

Najbolj zanimiv oddelek velesejma je novinarska razstava. Razstava nam prikazuje razvoj slovenskega tiska od prvih početkov do danes in je v stvari nekakšen muzej.

Na razstavi izhajajo »Ljubljanske novice«, poseben časopis, ki ga na licu mesta urejujejo, stavijo in tiskajo. Obiskovalci lahko vidijo organizacijo moderne poročevalske službe z vsemi najmodernejšimi pripomočki. Že samo obisk tega dela razstave se vsakomur izplača.

Socialisti v Nemčiji še žive!

Nemška tajna policija ima polne roke dela.

Berlinski dopisniki poročajo v inozemskih listih, da je tajna policija odkrila veliko organizacijo socialnih demokratov. Gre za ilegalne strokovne organizacije.

Po teh vesteh je policija zaprla eno skupino 50 delavcev in delavk ter eno skupino 16 oseb.

Nemške oblasti seveda prikrivajo poročila o preganjanju delavstva in smo prepričani, da so bila ta poročila samo iztihotapljena, dočim vesti o drugih preganjanjih ne smejo v svet.

Med aretiranimi je večje število žen in takih, ki so že bili obsojeni.

Nemško delavstvo se torej ne straši boja.

Podržavljenje železnic v Franciji

Država ima 51 odstotkov akcij

Med francosko vlado in lastniki železniškega omrežja je bil sklenjen dogovor o ustanovitvi narodne francoske železniške družbe. Država bo v tej družbi imela 51 odstotkov akcij in s tem večino.

Špansko vprašanje ni nujno

Valencijska vlada se je pritožila pri Društvu narodov zaradi italijanskega vmešavanja ter zahtevala postopanje v smislu določb mednarodnih dogovorov. V Ženevi pa pravijo, da stvar ni nujna, ker so države večinoma proti sklicanju Društva narodov zaradi Španije. Zadeva pride šele na redno zasedanje dne 10. septembra ter jo bodo tudi tedaj odpravili, če se bo sploh razpravljalo o njej.

5.000 m visoko v zrak sta se dvignila z balonom dva sovjetska vojaška inženjerja v bližini Moskve.

Dama in po svetu

Ali bodo dobili povišanje plač višji ali nižji državni uslužbenci ali oboji? S tem vprašanjem si beli glavo časopisje. Eni poročajo, da bo povišica odobrena vsem državnim uslužbencem, drugi trdijo zopet, da samo višjim od 4./II. navzgor, tretji pa, da samo nižjim. Finančni minister pa molči. Ob priliki zadnjega znižanja plač 1. 1935. se je oficijelno trdilo, da je znižanje na mestu, ker je popolnoma prenehala draginja in se cene ne bodo več dvigale. Niti eno, niti drugo ni bilo točno. Draginja je bila 1. 1935. in se je sprva počasi, potem pa skokoma dvigala. Nekoliko krivde na tem je pripisati na račun novih davkov na življenjske potreščine. Zato je le pravično, ako dobe nameščenci povrnjeno, kar so izgubili, samo, da bi se jim moralo dati tudi za nazaj. — Z enakimi zahtevami bodo seveda prišli tudi občinski nameščenci, katerim so se svoj čas znižale plače na pritisk vlade.

Zakaj ta zmešnjava? Letošnje šolsko leto na srednjih šolah bo pričelo šele 12. septembra. Zakaj tako

pozno, ni znano in o tem tudi ne bomo razmišljali. Z ozirom na pozni pričetek šolskega leta je bilo pa odveč, da so se morali vsi popravni izpiti vršiti že koncem avgusta, dasi bi bilo v septembru dovolj časa za to. Zakaj le kratiti profesorjem in dijakom počitnice, starišem pa napravljati nepotrebne izdatke? Otroci starišev, ki živijo daleč kje na deželi, so morali koncem avgusta k izpitu in če niso hoteli plačati stanovanja in hrane že od konca avgusta naprej, so morali šteti denarje vsaj za vožnjo svojih otrok tja in nazaj, in ko bo pričela šola, bodo morali šteti denarce za vožnino še enkrat. Taka stvar je res nepotreben luksuz.

Zelo podjetna zavarovalnica je zavarovalnica »Drava« v Mariboru, ki se zadnje čase trudi, da bi razširila področje svojega udejstvovanja tudi še na druge panoge gospodarstva, ki nimajo z zavarovalno stroko nobenega opravka in se zavarovalnice običajno z njimi tudi ne pečajo. Kajti delnice gospodarskih podjetij

A. M. de Jong:

50

IZDAJA

Otroška leta Mereyntleja Geysena

Noge so mu bile težke kot svinec, ko se je nekoliko pred drugo uro podal v župnišče. Par krat so ga spotoma poklicali njegovi součenci in ga vprašali, če se hoče z njimi igrati, nemo je odkimal z glavo in odhitel dalje. In prav pred župniščem je naletel na par sošolcev, ki so frnikolali. Mereyntje je moral vpričo vseh po stopnicah, zavarovanih na obeh straneh z verigo, do samih vežnih vrat župnišča. Domislil se je Golgotine in našel v tem nekoliko tolažbe. Toda glas zvonca, ki se je razlegal v prazni veži, se mu je zdel kot težka obsodba, ki je pogodila njegovo od plahosti razburjeno srce. Ko se je v tem trenutku postrani ozrl na svoje součence na cesti pred župniščem je opazil, kako so naenkrat prenehali z igro in s prsti kazali nanj.

Presunljiv otroški glas je kričal:

»Hej, Mereyntje! kaj pa imaš opraviti pri župniku?«

Mereyntje ni odgovoril. Z obrazom obrnjen proti vratom si je domišljaj, da se mu levja glava,

z bakrenim obročkom v žrelu posmehuje; toda, hvala bogu, da tega vsaj ni slišal. Trajalo je celo večnost... nenadoma je začul v veži drsajoče korake deklet Janse, ki so prihajali vedno bližje k vratom. Nato so se vrata na stežaj odprla, kakor da bi vsa vas morala vedeti, da je šel v župnišče. Ko ga je uzrla, je stara dekla s svojimi brezzobimi ustmi godrnjala:

»Oh, ti si!... Le hitro sezuji svoje coklje in pridi notri.

Poslušno je postavil Mereyntje svoje coklje na odrgač za čevlje in je sledil opletajočemu krilu. Od strahu je bil kakor omamljen, srce mu je razbijalo, kot da mu hoče skočiti iz prsi in imel je občutek, kot da leži na njegovih upognjenih plečih vsa teža zemlje... Koliko ur le je minulo, predno se je znašel v veliki sobi župniku nasproti, srepo zroč na svetle čevlje z zaponkami, na oguljen podnožnik in obrobek obledelega talarja? Kot od daleč nekje je začul župnikov glas:

»Naa, dober dan Mereyntje!«

Nakar je s tresočim glasom odgovoril:

»Do-o-ber da-a-n, go-spod žup-nik!«

Tišina... Mereyntje je slišal dobro, kako mu bije srce. Oh, sedaj bo prišlo uničenje, nanj se bo vsula ploha neznosnih očitkov, kot da bi se prelomil oblak nad njegovo grešno, ubogo, za-

krknjeno dušo. Oh! Že pričinja! na uho mu je udaril župnikov glas:

»No, pogledj me vendar, Mereyntje!«

Počasi je dvignil svojo povešeno glavico in boječe je zrl dvoje temnih oči v bledordečkasti, nagubani župnikov obraz. Mereyntje je bil tudi nekoliko presenečen, kajti stari ni izgledal v licu niti najmanj strog, razjarjen ali maščevalen. Kote njegovih ustnic je prešinjal drget in na zunanji strani njegovih svetlomodrih oči so se tresle male, ozke gubice. Toda, kdo ve, mogoče se je hotel župnik svoji mali, globoko ponižani žrtvi najprej brezobzirno posmehovati... Ali morda ni tega dvojno in trojno zaslužil?... Najraje bi se bil od sramu, kesanja in strahu pogreznil v zemljo.

»Ti si eden izmed najboljših pri veronauku, Mereyntje,« je pričel župnik, kimajoč z glavo.

»In kljub temu tako hudoben,« je dodal Mereyntje v mislih tej pohvali, ne da bi zinil besedico. Odvrnil je svoj pogled od njega h križu na steni, kjer je visel križani, razpetih rok, odpuščajoč grešnikom in pripravljen sprejeti jih k sebi. Iz dna njegovega izmučenega srca se je izvil dečku goreč vzdihljaj, ki je odplaval h krvavečemu odrešeniku...

Nenadoma se je zgodil čudež!

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Važna poročila na sestanku delegatov Bratovske skladnice

Na sestanku delegatov Bratovske skladnice v nedeljo, dne 29. avgusta se je preselilo delovanje delavskih zastopnikov, ki so bili izvoljeni pri volitvah, dne 28. februarja na listi organizacije ZRJ. Poročalo se je tudi o akciji za skupno delo delavskega zastopstva, ki so ga pa krščanski socialisti odklonili. Videlo se je, da jim je bila skupnost samo fraza, kar se je najbolj dokumentiralo pri vseh nastopih te dične družbe. Delegati so razpravljali tudi o položaju bolnih članov, posebno onih, ki se vračajo na delo. Zato se je sprejela tudi resolucija za zahtevo, da se morajo bolni člani zdraviti dokler temeljito ne ozdravijo. To pa posebno oni, ki so se pri delu ponesrečili, da ne bo treba moledovati za lahka dela na obratu!

Incident na članskem sestanku. O razburjenju, ki je zavladalo na zadnjem članskem sestanku, ki ga pa niso povzročili ne člani in ne obiskovalci, se je razpravljalo še v Laškem. Kako potrebna je demokracija in svoboda govora, se je najbolj občutilo ob tej priliki. Smatrati koga za državljana druge vrste, je neodpuščljiva napaka, ki se ne bi smela nikoli dogoditi.

Izlet na Mrzlico. V nedeljo, dne 5. septembra t. l. bo zopet izlet na Mrzlico, to našo najlepšo planinsko točko. Na izlet so vabljeni vsi okoliški rudarski in tovarniški delavci. Planinska sezona gre h kraju, zato še nadomestimo kar se še nadomestiti da v prirodi na zraku in solncu.

Hrastnik

Velike ljudske množice na vsem svetu gladujejo in to samo radi krivičnega razdeljevanja dobrin, ki jih ustvarjajo roke delavcev in kmetov. Radi prevelike nezavednosti delovnega ljudstva pa graditelji in stvaritelji lahko hodijo lačni in raztrgani naokrog in so brez stanovanj. Tak slučaj smo imeli priliko opazovati tudi pri naši steklarni. Navedeno podjetje je pustilo zgraditi veliko stavbo kot shrambo za steklo. Kakor čujemo, so jo tudi že dne 29. avgusta t. l. blagoslovili z dobrim jelom in pijačo. K slavnosti pa ni imel dostopa nihče izmed tistih, ki so v resnici pripomogli k temu, da je navedeno podjetje konkurenčno in sposobno, da se razvija. Zato priporočamo steklarskim delavcem, da o takih zadevah malo razmišljajo. Gori navedenim pa povemo, naj se nikar ne jezijo, kajti miške in mačke si ne bodo nikoli prijatelji. — Rudar.

Litija

Ker je želja vseh naročnikov, da bi »Delavska Politika« čim prej začela izhajati trikrat na teden, je dolžnost nas vseh, da naročnino sproti vsak mesec obračunavamo, zavedati se pač moramo, da delavski časopis nima drugih sredstev, kakor edino le naročnino in prostovoljne prispevke. — Zato prosimo vse naročnike, ki so v zaostanku, da po možnosti poravnajo do ponedeljka vso zaostalo naročnino, ker drugače bo uprava primorana, jim list ustaviti. Kateremu je do lista in da se mu ne ustavi, naj stori svojo dolžnost, za naprej pa naj plača vsak mesec sproti, ker lažje je dati deset dinarjev, kakor pa več skupaj. Še enkrat sporočam vsem naročnikom, da pobiram naročnino vsako nedeljo od 10. do 12. ure v gostilni g. Lapa. Družnost! Po-verjenik Zupan Ivan.

Kranj

Premeščen je s 1. septembrom od tukajšnje ekspoziture OUZD k OUZD v Ljubljano nadzornik s. Bernard Nikolaj. Nera-zumljiva se nam zdi ta premešitev, zlasti še vsled tega, ker nam je znano, da so vsi namščenci pri ekspozituri že itak pre-zaposleni. Da delo sploh zmorejo, morajo delati večkrat preko predpisanih delovnih ur. Če pa bi že bila premešitev ene delovne moči iz kranjske izpostave upravičena, naj bi se premeštilo tistega, ki je prišel zadnji. S. Bernarda pozna vse delavstvo kot vestnega, poštenega in sposobnega nadzornika; ki je v slučaju potrebe dal bolnikom tudi informacije in navodila, kar more biti v korist tako socialnem zavarovanju, kakor tudi bolnikom. Da premešitev družinskega očeta predvsem težko zadene ženo in otroke in obenem pomeni opasnost za razkroj in propast družine, o tem je že čestokrat pisal »Slovenec«, s katerim se idejno strinja tudi današnje vodstvo OUZD. Težko stališče je gotovo za ženo s. Ano, ki se mora ločiti: ali od moža ali od otrok. S. Bernard se politično piti ni udeleževal, temveč ga poznamo le kot kulturnega delavca in je bil duša raznih pevskih zborov. Od tega dela ga gotovo tudi v bodoče ne bo moč odvrniti.

Potreba po nočni službi zdravnikov. Člani OUZD v nočnih urah čestokrat težko dobijo uradnega zdravnika. Niso redki slučaji, ko zvonijo tu, zvonijo tam, pa ni-kjer nobenega doma. Potem pa letajo zbe-gani po mestu in ne vedo ne kod, ne kam. Ostali zdravniki se pa za člane OUZD tu-di neradi odzovejo vsled tega, ker OUZD take ordinacije plača zdravnikom le v naj-nujnejših slučajih; vezane so seveda z veli-kimi stroški, zlasti ker se zdravnike sko-raj v vseh slučajih kliče na dom. Dotični pa, ki zdravnika kličejo, le težko vedo, kdaj in v kakih slučajih bolniku zdravniška pomoč ni nujno potrebna. Mi se zavedamo, kako je zdravniška služba naporna, zlasti če upoštevamo, da ni moči, ki bi jo zdrav-niki lahko brez skrbi mirno prespal. Zato je naše mnenje, da bi bilo tako v interesu

Protestno zborovanje živilskih delavcev v Mariboru

Zborovalci so zahtevali izvajanje uredbe o omejitvi nočnega dela.

V sredo, dne 1. septembra se je vršilo zelo dobro obiskano zborovanje mariborskih živilskih delavcev. Zborovanje je vodil predsednik tukajšnje podružnice s. Jazbinšek, ki je uvodoma obrazložil, kako se v Mariboru krši uredba o omejitvi nočnega dela in preganjanje delavce, ki zahtevajo izva-janje zakonitih določil.

Nato je govoril tajnik Zveze živilcev s. Tome iz Ljubljane, ki je v lepem referatu obrazložil, kako se morajo pekovski pomoč-niki boriti za izvajanje uredbe, ki jo je dne 15. maja 1937 izdala banska uprava. To uredbo doslej izvaja samo peščica pekov-skih mojstrov, ostali pa jo brskirajo in se norčujejo iz zakonitih določil.

Radi številnih protestov pekovskih mojstrov sklicuje banska uprava za dne 7. t. m. anketo v Ljubljani, na kateri bodo po-novno proučevali poročila te uredbe. Vsi pekovski mojstri, tako v Ljubljani kakor v Mariboru, ki se drže uredbe, so prišli do zaključka, da izvajanje določil uredbe prav nič ne škoduje pekovski obrti, temveč, da poslujejo v marsikaterem pogledu sedaj bo-lje kakor popreje.

Živilski delavci zatorej protestirajo proti nameravanemu poslabšanju te uredbe in zahtevajo, da pristojna oblast že vendar enkrat prisili pekovske mojstre, da bodo v vseh pekarnah omejili nočno delo in pre-nekali z grožnjami in izsiljevanjem podpor od pomočnikov, da se izrečejo proti pred-pisom uredbe.

S. Tome je dalje navajal, da je omejilo nočno delo v pekarnah od 3. do 4. ure zjutraj 31 držav, popolnoma pa je ukinjeno nočno delo v 10 državah, kar najbolje priča, da je omejitev oz. odprava nočnega dela tudi pri nas mogoča.

Proti poslabšanju uredbe so živilski delavci zbrali že mnogo podpisov v vsej drav-ski banovini. Na anketi pa bodo stali svoje predloge za izboljšanje te uredbe, zlasti, da morajo biti prodajalne pekarn od 19. do 5. ure zaprte, raznašanje peciva pa se sme pričeti šele ob 6. uri itd.

Neobhodno potrebno je, da se prepre-či umazana, nelojalna konkurenca. Neka-teri peki prodajajo gostilničarjem kilogram kruha po Din 2.80, gostilničarji pa narežejo iz tega kruha 14 do 15 kosčkov, ki jih pro-dajajo po Din 0.50 in dobe tako za kilo-gram kruha Din 7.— do Din 7.50. Delavci in drugi konzumenti pa morajo plačevati za kilogram kruha po Din 4.—.

S. Tome je žel za svoja izvajanja dol-gotrajno odobravanje.

Govorilo je še več živilskih delavcev, ki so vsi protestirali proti kršenju zakonitih določil uredbe in zahtevali izboljšanje položaja živilskih delavcev.

Zborovalci so si izvolili deputacijo, ki bo zastopala mariborske živilske delavce na anketi v Ljubljani, nakar je predsednik s. Jazbinšek zaključil lepo uspešno zborovanje.

Celje

Naš pozdrav gostom in delegatom na kongresu Splošne delavske strokovne organizacije

Danes, dne 3. t. m., jutri in ponedeljek se zberejo delegati podružnic SDSZJ za Slovenijo na svojem II. rednem kongresu, kateri je bil sklican sicer za v Ljubljano, vendar se bo sedaj vršil na željo nekaterih podružnic iz bivše Štajerske v Celju, kar si Celjani štejemo v čast in ponos.

Dasi je to ena mlajših organizacij, ima že lepo zgodovino socialnih bojev za seboj, posebno nam je še v spominu gigantska borba tekstilnega delavstva v preteklem letu, v kateri je prispevala baš ta organizacija levji delež za izboljšanje položaja delavstva.

Viharna doba ni uničila organizacije, vodstvo je premagalo vse težave in lahko s ponosom gleda na izvršeno delo. Zdrav kader zaupnikov iz okroglo 40 podružnic,

Še enkrat Westnovi pepelniki in zakaj so bile odpuščene njegove delavke?

Z zadnjim objavljenim pojasnilom okrožnega sodišča in sodbo okrajnega sodišča o odpustu delavke je dobila javnost precej jasn pogled v borbo Westnovega odpuščene delavstva za uveljavljanje socialne zakonodaje pri Westnu.

Ker pa zlasti delavci in tudi drugi, ki se sedaj zanimajo za to Westnovo afero, ne poznajo besedila obrtnega zakona, se moramo na stvar zopet povrniti.

Pri Westnu so se sklicevali na točko 6 § 239 o. z., da so upravičeno odpustili delavke in sodišče je ta ugovor povzelo v 6 sodbah.

Kaj pa pravi točka 6 § 239 o. z.?: »Službodavec lahko odpusti delavca brez odpovedi, če je delavec (delavka) službodavca, njegovega namestnika ali člana njihovih rodbin fizično napadel ali če se zoper nje pregreši z izdatno žalitvijo, ali če je fizično napadel ali huje razžalil ostale osebe, zaposlene v podjetju.«

Glede odpuščene delavke je sodišče ugotovilo, da so zapustile delo med odmorom in kričale: »Inozemci nas ne bodo topli, ven z njimi, obstopile mojstra Flecka in šle za mojstrom proti izhodu.«

Mojster Fleck ni niti službodavec, ne namestnik ali član službodavčeve rodbine, ampak spada med ostale osebe. Za take osebe velja drugi del točke 6. Ker pa delavke inozemca Flecka niso niti fizično napadle, niti huje razžalile, ni bil podan razlog točke 6 § 239 o. z. za odpust brez od-

ki bodo poslale svoje delegate na ta kongres, nam je porok, da se bo organizacijsko delo uspešno nadaljevalo. Uspehi dela preteklih dveh let bodre zaupnike in članstvo, da nadaljuje z bojem za uresničenje zahtev delavskega razreda. Ogromno neobdelano polje še čaka, da bo obdelano na podlagi Vaših sklepov.

Veliko mezdnih sporov ste uspešno zaključili in tudi lanskoletne povodnji je bilo treba, da so se nasprotniki prepričali, da stavba ne stoji na pesku. S trdnjo voljo in sodružnim soglasjem pojdite delegati na delo kot pionirji proletarijata; ostali naš pokret Vam stojijo ob strani!

V tem zmislu pozdravljamo vse udeležence ter želimo kongresu najboljši uspeh! Svit.

povedi, kajti besede: »Inozemci nas ne bodo topli, ven z njimi«, gotovo ni smatrati za hude razžalitve, če je ta inozemec brez vzroka klofotal delavko.

Tovarnar je vzel seznam in znamke članov strokovne organizacije. V neki tukajšnji tovarni je sam g. šef preiskal v garderobi, kjer ima delavstvo shranjeno obleko, vse žepke. Ker je našel v enem žepu tudi knjižico za kasiranje prispevkov strokovne organizacije in znamke, si je vse skupaj prilastil. Ko dobimo o zadevi natančnejše informacije, bomo obelodanili ime dotičnega gospoda in pa tudi izraze, ki se jih je posluževal. Delavstvo, dvigni glavo, sovražnik je prekorajčil mejo!

Ali si že član »Cankarjeve družbe«?

Člani dobe koledar in 3 knjižice letno. Piši takoj: »Cankarjeva družba«, Ljubljana, poštni predal 190

Predavatelj s. dr. Reisman, ter urednika »Delavske Politike« ss. Viktor Eržen in Adolf Jelen pridejo že zjutraj z avtobusom in bodo že pred predavanjem dajali pojasnila na vprašanja iz naše delavske zaščite, kakor tudi po predavanju. Kakor smo zadnjič obljubili, mora sedaj vsak delavec skrbeti za to, da res ne bo to nedeljo nihče ostal doma, ampak prišel na predavanje vsak, ki živi od dela. To nedeljo je v Sv. Lovrencu delavski dan!

Odgovor zaupniku: Na vprašanje o izstavitvi in odpustu v Vašem prejšnjem službovanju boste dobili odgovor na nedeljskem predavanju, kjer bodo zakonske določbe o zaščiti zaupnikov, o izstavitvi in odpovedi poleg drugih določil točno razložene. Pri-peljite s seboj tudi vse druge Vaše sode-lavce, ker bodo na Vašem vzgledu najboljše razumeli svojo zaščito.

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najbolj ovi-

Maribor

Tekstilno delavstvo bo težko prizadeto radi štiridnevnega praznovanja. Tovarne v ponedeljek in v sredo radi praznika ne bodo obratovali, za en vmesni delovni dan pa pravijo, da se jim ne izplača vzpostavljati obrata, zato bodo delavci in delavke praznovali. V kolikor se ne bo doprinalo, pomeni to za delavstvo občutno izgubo na zaslužku. Vsekakor je praznovanje v škodo delavstvu. — Tudi na železnici bodo praznovali štiri dni. Ker delavci za te dneve ne bodo dobili plače, bo njihov mesečni zaslužek v septembru zelo pičel, dasi ima večina njih v septembru največje izdatke radi pričetka šole. Prav bi bilo, ako bi dobili delavci plačan vsaj državni praznik.

Tuje vojaško letalo je dne 1. t. m. okrog 1. ure ponoči krožilo dalje časa nad Mariborom, zlasti nad železniškimi postajami, delavnico in nad dravskim mostom in nato odletelo v smeri proti madžarski meji, kjer je v bližini Murske Sobote pristalo. Izkazalo se je, da je letalo italijanskega porekla, v katerem se je vozilo pod madžarsko zastavo šest madžarskih oficirjev. Letalo stražijo orožniki, madžarski častniki pa so bili pridržani do razčiščenja zadeve.

Šoštanj nas vabi. V nedeljo, dne 5. t. m. se vrši ob priliki obletnice ustanovitve šoštanjskega delavskega pevškega društva »Cankar« v Šoštanju velik delavski pevski festival, na katerem sodelujejo delavska pevstva iz Savinjske, Šaleške in Meziške doline. Povabljeni so bila tudi vsa mariborska pevstva. Drugi, ki so že imeli priliko prisostvovati v Šoštanju raznim delavskim svečanostim, ne morejo prebrati lepote šoštanjske okolice in gostoljubnosti šoštanjskih sodrugov. Zato priporočamo vsem mariborskim sodrugom, da po možnosti tudi ob tej priliki obiščejo šoštanjane in jim vrnejo predlanski obisk. — Vlakov preko Dravograda ob 5.41, vozna stane za nedeljsko karto tja in nazaj približno 40 Din. Zvečer ob pol devetih smo zopet lahko doma.

Izlet k Sv. Lovrencu na Pohorje. Soderuge in sodružice, ki bodo v nedeljo gotovo pohiteli na razne izlete, vabimo, da eredo z nami na delavsko predavanje k Sv. Lovrencu na Pohorje in tam s svojo udeležbo podkrepijo borbeni duh pohorskih žagarjev, kamnosekov in kovinarjev v boju za priznavanje in uveljavljanje popolne socialne zakonodaje. Odpeljemo se z vlakom kom ob 5.44. Ker je v ponedeljek praznik in bodo počivale tudi tovarne, imate nato lepo priliko, da se podate od predavanja iz Sv. Lovrenca še dalje na Pohorje in tako združite priliko izobrazbe z užitkom v prosti naravi.

Primarij dr. Hugo Robič je dne 1. septembra po večletnem bolehanju, v 51. letu, preminul.

Strojniki in kurjači! Vabljeni ste na redno mesečno sejo, ki bo v nedeljo, dne 5. septembra s pričetkom ob pol 10. uri v prostorih Delavske zbornice, II. nadst. Dnevni red: Čitanje okrožnice ljubljanske sekcije. Referat bo imel odposlanec iz Ljubljane. Udeležba je obvezna! Zveza strojnikov in kurjačev, pododbor Maribor.

Dramski odsek »Vzajemnosti« prične z vajami v torek, dne 8. t. m. ob 20. uri v društvenem lokal v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II. Kdor se zanima za dramatiko, naj ne manjka!

Vojni invalidi, priznani in nepriznani, ki bivajo v Mariboru, naj se javijo v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 11, soba št. 3, radi vpisa v evidenco. Seboj je prinesiti vse invalidske listine.

Trgovine bodo v nedeljo, dne 5. septembra dopoldne odprte, na praznik v ponedeljek in sredo pa ves dan zaprte.

D. P. D. Frohsinn, Maribor priredi 5. septembra t. l. veliko jesensko veselico na vrtu gostilne »Mesto Ptuj«, Tržaška cesta, ki jo vodi g. Seifried, s raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönerherja. Za obilno udeležbo prosi — odbor.

I. kolesarsko društvo tekstilnih delavcev v Mariboru priredi v nedeljo, dne 5. septembra t. l. v gostilni Račič, preje Anderle, v Radvanju veliko vrtno veselico z bogatim sporedom. Svira dodba tekstilnih delavcev. Začetek ob 15. uri. Vstop prost. V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica prihodnjo nedeljo, dne 12. septembra.

Zanimiva slavnost. V nedeljo, dne 5. septembra ob 15. uri bo v Rošpohu pri gostilni »Na griču«, pri Osetu, slavnostna otvoritev — krstitev — novega največjega klopoteca. Samo ogródje tega klopoteca tehta nad 200 kg. Ima 32 kladiv, veternice merijo nad 6 m, rep pa je dolg 7 m. Ogródje je pritrjeno na 8 m visokem in 40 cm debelem stebru. — Klopotec je izdelal in postavil mizarski mojster g. Unterlechner iz Maribora po načrtu in modelu g. primarija dr. Vladimira Brezovnika, ki je pred leti na velesejmu v Ljubljani razstavil sicer manjši klopotec, ki pa je vzbujal splošno pozornost in zanimanje. Po mnenju strokovnjakov je klopotec »Na griču« v Rošpohu največji klopotec, ki je kdaj oznanjal jesen v naših gorah. Priporočamo, da si tega velikana vsak ljubitelj te slovenske posebnosti čimprej ogleda in posluša. Pri slavnostni otvoritvi in krstitvi tega klopoteca v nedeljo, dne 5. t. m. ob 15. uri bo nastopil kot slavnostni govornik gospod Jurček Frnikola.

rajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati sproti vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

Prispela velika izbira jesenskega in zimskega blaga za plašče, obleke, kostume itd.

ČEŠKI MAGAZIN

Po tovarniških cenah!

Maribor, Ul. 10. oktobra

Krojaške potrebščine!!!!

Na drobno!

Na veliko!

Pobrežje pri Mariboru

Občinski očetje so te dni na svoji seji razpravljali o raznih komunalnih zadevah. Ugotovili so med drugim tudi, da mariborska občina še ni rešila predstavke, ki jo je pobrežka občina poslala radi zgraditve novega mostu čez Dravo. Čudno, da se ta zadeva tako zavlačuje. Če se prav spominjamo, je ob priliki zadnjih občinskih volitev neki gospod, ki ima veliko besedo pri mariborski mestni občini, pa tudi kakor pravijo vpliv na zgoraj, na vseh shodih svečano izjavljal, da bodo v kratkem postavili nov most, ako bodo Pobrežani izvolili občinski odbor na listi JRZ. Občinski odbor JRZ Pobrežani sedaj imamo! Ali bomo morali čakati na nov most do drugih volitev?

Ruše

Jurčičev »Domen« na letnem gledališču v Rušah. To poletje so nam ruški diletantje uprizorili na letnem gledališču »Domen«; tudi dramatisacija je potekla iz njihovih vrst. Igra nam je lepo pokazala še danes neresen in krivičen socialni položaj nezakonskega otroka na kmetih, samopašno postopanje fevdalne gospode z nižjim ljudstvom, kako je vaški mogotec — takrat graščak — ščeval kmete na svoje ljudi, da so jih lovili in predajali biritim za sv. c. kr. vojsko. Zaveden delavec se zamisli nad to našo težko zgodovino in nehoti se vpraša, koliko se je spremenilo od takrat, in ali je mogoče, da je še kraj pri nas, kjer še danes tičimo pod sponami najhujšega fevdalizma z vsemi njegovimi žalostnimi rekviziti, in da bi se ta kraj imenoval Ruše? Žal, da je bilo delo podano premalo dosledno in nam je z osladnim koncem pokvarilo pričakovanje, ki ga je obetal tako lep začetek. Dramatizator je pač iz vrst, ki gledajo na našo preteklost idealistično, a to mu zamegljuje kritično gledanje. —ž.

Ribnica na Pohorju

Izlet v Sv. Lovrenc. Ker v Ribnici že dolgo ni bilo predavanja o naših delavskih pravicah in so kamnolomi v polnem obratu, je potrebno, da tudi mi osvežimo naše znanje, kako se obranimo v službi pred krivicami. Zato napravimo v nedeljo kamnoseki in drugi delavci iz Ribnice na Pohorju izlet v Sv. Lovrenc, kjer se vrši ob 9. uri dopoldne v dvorani gostilne »Jelen« predavanje (glej poročilo v rubriki Sv. Lovrenc na Pohorju) o delavskih zakonih. Tam bo dobil tudi vsak pojasnila na svoja vprašanja.

Slovenska Bistrica

Cankarjev večer, ki ga je priredila zadnja nedelja podružnica I. del. kolesarskega društva, je zelo dobro uspel. Precejšnje število delavcev in žen je pokazalo razumevanje za to prireditev, tako da smo z uspehom lahko popoldnoma zadovoljni. — Pogrešali smo samo nekaj sotrpinov, ki se radi tolčejo po prsih in kričijo, da so za delavsko kulturo, gredo pa raje na lov ali pa na »snapsl«. Na drugi strani pa so tudi razni meščani, trgovci, obrtniki in gostilničarji, ki prav radi sprejemajo delavske denarje, pa ne marajo delavskih prireditev, čeprav tudi trijo pod današnjim kapitalističnim sistemom, kdo so ti, bodemo prihodnjič natančneje pisali. Sodrugi, vi pa vedite, kdor ne mara delavskih prireditev in delavskega tiska, temu tudi ne nosimo delavskega denarja. — Delavec.

Širite naš list!

Delavski pravni svetovalec

Potni list (Kranj)

Vprašanje: Sem italijanski državljan, pa bi rad šel v Francijo obiskat svojo bolno sestro. Kam naj se obrnem radi potnega lista?

Odgovor: Potni list, odnosno potrebni vizum boste dobili na italijanskem konzulatu v Ljubljani.

Dolg pri trgovcu.

Vprašanje: Pri nekem trgovcu sem ostal dolžan večjo vsoto. Trgovca me že od decembra leta 1933 ni več tirjal za plačilo tega zneska in mu jag dolga tudi od takrat nisem več priznal. Letos pa je vložil po odvetniku zoper mene tožbo. Njegov zastopnik me je že prejel klical v pisarno, kjer me je silil, da naj dolg priznam, kar pa sem jaz odklonil. Sedaj pa v pravdi trdi, da sem v njegovi pisarni priznal terjatev, kljub temu, da je bil z menoj tam navzoč nek moj tovariš, ki je vse slišal. Ali ga lahko dam o tej stvari za pričo? Ljudje mi pravijo, da odvetnikova prisega dosti več velja, kakor pa prisega koga drugega in da bodo zato prijeli mojega znanca še radi krive prisega, če bo pričal drugače, kot odvetnik. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Če trgovčeve terjatve niste priznali, je po treh letih zastarala. Vašega znanca lahko daste za pričo v stvari in bo potem pač od sodišča odvisno, ali bo verjelo več odvetniku, ali pa njemu. Nikakor pa ni odvetnikova prisega kaj več vredna.

V ogledalu

Kako se godi delavcem v Franciji? Preljeli smo: Katoliški tisk strašno zabavlja čez današnje razmere v Franciji in francosko vlado. Včasih pa mu le uide resnica. V št. 154. »Slov doma«, ki mi je slučajno prišla v roke, sem čital razgovor nekega slovenskega obiskovalca pariške razstave z nekim francoskim delavcem. Radovedni obiskovalec razstave je izvedel, da delavci na razstavišču zaslužijo po 8 frankov na uro in dobe še enega od države po vrhu. Kilogram kruha stane v Franciji, ki žito urvaža (!) 2,20 fr., sladkor 4 fr. in liter vina 2 fr. — Brezposelni dobi od občine plačano stanovanje in podporo od svoje organizacije. Te izjave francoskega delavca so radovednega obiskovalca razstave tako začudile, da je vprašal delavca: »Če se Vam dobro godi, zakaj pa potem stavkate?« Kajti gospod je primerjal plače naših delavcev z našimi cenami (en frank je 1,64 dinarjev) in položaj naših brezposelnih brezdomcev s francoskimi brezposelnimi delavci. »Slov. dom« in njegovi sodniki so na ta »intervju« že davno pozabili, ker bi sicer o francoskih razmerah pisali dostojneje kot pa pišejo. Naši delavci in ostala poštena javnost pa sedaj lahko vidi in primerja. — Delavec.

Kaj zmore dober zaupnik!

Zaupniki Cankarjeve družbe so večino ma že sporočili, koliko članov Cankarjeve družbe so zbrali letos. Med temi so nam sporočili, da so nabrali:

Zupanc Ivan II. iz Griž pri Celju 110 članov, Noč Anton z Javornika 100 članov, Gabrijel Franc iz Ptuja 90, Bajd Karl v Kranju 80, nad 50 Jugovar Beno iz Rog. Slatine, Hribar Rudolf v št. Pavlu pri Preboldu, Ule Anton iz Zagorja, Vuk Viktor, Litija, Hribnik Ivan, Črna, Pečar Maks, Črnič, Božič Alojz, Celic, Kristofova Rezka v Mariboru ali s sodelovanjem več sodrugov nabrala 400 članov.

Francija in francosko ljudstvo

bo ena najzanimivejših letošnjih knjig Cankarjeve družbe. Krasilo jo bo tudi več slik in risb iz francoske sedanosti in zgodovine. Za vsakega bo prinesla mnogo novega, marsikomu bo pravo razodetje. Dobili jo bodo samo člani C. D. Ali ste člani?

Ptuj

Dražnja.

Neki list je prinesel poročilo, da sta pri nas mast in olje za 5 Din dražja, kot v Mariboru. To je res in še več. Ptuj je menda edino mesto, kjer se ne dobi govejeja mesa druge vrste, to se pravi, kolje se ne baš prvovrstno živino. Le cena mesu je od Din 10 do Din 12. Enako je pri naših mesarjih teletina po Din 12 in nekateri mesarji navajajo kot vzrok visoko ceno, ki jo plačujejo za živino. Ker pa vemo, da to ne drži, upamo, da bo oblast napravila red!

Konsument.

Mehanična tkalnica Pihler je ustavila obrat in odpustila vse delavstvo. G. tovarnar bo baje delal sam z ženo.

Pri javnih delih je točasno zaposlenih 16 družinskih očetov; regulirajo Dravsko ulico. Želeli bi, da bi prišli do zasluzka številni brezposelni samci, saj tudi za te bi bilo posla dovolj, to bo potrdil vsak, kdor se ustavi v Ptuj.

Tudi ne bo mogel nihče Vašega znanca tožiti radi krive prisega, če bo povedal le to, kar je res.

Odpoved delavskemu zaupniku (Laško)

Vprašanje: Podjetje mi je odpovedalo s 14-dnevno odpovedjo z izgovorom, da nima zame dela. Ali je ta odpoved za mene, ki sem delavski zaupnik, pravilna? Po kolektivni pogodbi bi mi moralo podjetje plačevati Din 5 na uro, plačevalo mi je pa samo Din 3,75. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Delavski zaupnik je zaščiten tako, da ga delodajalec ne sme niti odustiti, niti preganjati zaradi pravilnega izvrševanja zaupniških dolžnosti. Če pa ima drug razlog za odpoved, n. pr. »omanjkanje dela«, pa mora ta razlog dokazati, da je res obstojal, in da ni samo izgovor, da se lahko znebi neljubega mu zaupnika. Če mu torej res primanjkuje dela za delavce Vaše kategorije, je odpoved pravilna. Če pa mislite, da bi podjetnik tega ne mogel dokazati, zlasti če je na Vaše mesto vzel drugega delavca, ali če ima še celo vrsto delavcev Vaše kategorije, ki nim ni odpovedal, ampak je izbral le Vas delavskega zaupnika, ga lahko tožite na izplačilo mezde do dneva novih volitev del. zaupnikov v podjetju in sicer v zneskih za 3 mesece naprej.

Enako lahko iztožite razliko med mezdo, ki Vam jo je bil dolžan dati po kolektivni pogodbi in mezdo, ki ste jo v resnici prejeli.

Mladinski vestnik

Kako organizirati mladinske prireditve?

Dandanes se vršijo v naših krajih različne prireditve: tabori, veselice itd., vse brez pomena za delovno ljudstvo. Toda brez prireditve ne gre. Delavska mladina je zlasti poklicana, da take prireditve organizira. Ali kako? Manjka izkušenj in še bolj sposobnih sodrugov. Zamisel organiziranja mladinskih dni je treba toplo pozdraviti in inicijativa, ki so jo ponekod dala razna društva, je zelo dobrodošla. Kakor pa kažejo različna opazovanja, se take in slične prireditve naše mladine, ki se sicer zlepa ne more spoprijazniti s starimi običaji in navadami, le prevečkrat pretvorijo v navadne veselice, ki so le na lepkih označene kot mladinski dnevi. Nesreča je v tem, ker imamo skoro povsod za prireditve na razpolago same gostilniške prostore, potem seveda ni čudno, da mladinski dan utone v temni noči in alkoholu in da je ples glavna točka sporeda. Imel sem priložnost videti mladinske prireditve s sodelovanjem pevcev, diletantov in govornih zborov, toda vse to je bilo organizirano tako prisiljeno, kakor da bi prireditelji hoteli reči: »Kaj hočemo, nerodno je, toda ne gre dru-

gače, potrpite, saj bo kmalu konec.« Vsi taki nastopi kar nekako motijo občinstvo, ki si želi dobrega razpoloženja pri časi vina. Temu je deloma kriva vzgoja našega delavstva, ki živi čisto pod vplivom osladne meščanske kulture. Nekje sem videl, da je mladina organizirala tudi prodajo znanih socialističnih brošur itd. To je treba pozdraviti, dasi razpečevanje duševnih proizvodov med alkoholizirano maso obetal zelo malo haska. Ljudje, ki pijejo in naročajo liter za litrom, so nejevoljni in užaljeni, ako morajo seči v žep in dati dinar za brošuro ali časopis. Potem pa še nekaj: neredko se zgodi, da pri takem mladinskem dnevu manjka tistih, katerim je prireditev namenjena: mladina. Mladina, ki rada mnogo govori o svojem prepričanju, revolucionarnosti itd. manjka, ko bi morala biti na mestu. — Napisal sem le nekaj kritičnih misli, ne da bi bil staval kakšne dokončne predloge. Gre za to, da najprvo spoznamo napake, potem pa se bo dalo točneje povedati, kako organizirati mladinski dan. Družnost! — R. Gorenjev.

Šoštanj

Veliki pevski koncert, združen s proslavo obstoja petletnice prirediteljskega pevsko društva »Cankar« v nedeljo, dne 5. septembra s pričetkom ob 3. uri popoldne v Topolšici. Vabljeni vsi, ki ljubite petje in glasbo. Vstopnina prostovoljna.

Jesenice

Obisk avstrijskih zadrugarjev. Pred nekaj dnevi je obiskalo jeseniške delavske zadrugarje 265 avstrijskih zadrugarjev, združenih v klubu avstrijskih konzumnih zadrugarjev, podružnice Celovec. Pri konzumni zadrugi »Einigkeit«. Jeseniški delavski zadrugarji so jih sprejeli z godbo. Pozdravil pa jih je z. Cv. Kristan, ki je zlasti povdaril, da je zadruga misel, misel pobratimstva narodov in miru ter, da je treba to misel prijeti praktično izvajati, če ne drugače, pa z medsebojnim spoznavanjem in z medsebojnimi obiski sosedov. Večina zadrugarjev iz Avstrije se je odpeljala v spremstvu domačinov na Bled, odkoder so se vrnili popoldne na Jesenice. Popoldne se je vršila v veliki dvorani »Delavskega doma na Jesenicah« prosvetna prireditev, pri kateri so sodelovali gostje in domači pevci. Gostje so nastopili s svojimi citrašami in mandolinisti, dalje s svojimi plesalci s koroškimi plesi (»Schuhplattler«, »Watschenplattler«, »Rankler« itd.), ki so želi veliko odobravanje, dalje so nastopili atleti, ki so pokazali lepe stvari, sedem pesmi — umetnik in narodnih — so pa zapeli pevci javoršiške »Enakosti«. Vmes je imel vodja Avstrijcev z. Hattenberger iz Celovca lep nagovor, v katerem je naglašal predvsem potrebo pobratimstva med narodi kot glavnega sredstva, da se s tem izločijo vojne in podobni mednarodni spori ter zastopnik delavskega kulturnega društva »Enakosti« z Jesenic in Javornika. Dvo-

Za gostilne: porcelan, emajlirana in lito-železna posoda, kozarce in steklenice ne kupite nikjer ceneje, kakor v oddelku za kuhinjsko opremo firme

ANDRAŠIČ — MARIBOR

Naznanilo otvoritve novo preurejene gostilne »Otok Vis«

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel staro znano gostilno »Pri sodnjici« (Rosenberger), Sodna ulica 16 in jo bom od danes vodil pod novim imenom »Otok Vis«.

Tožil bom pristna originalna palmatinska viška vina, poleg tega tudi domača vina

Znana Rosenbergova izborna kuhinja ostane še nadalje. Na izbiri vse vrste morskih rib. Direktno pošiljke v sredo in petek. Cene najnižje! Za obilen obisk se priporoča

M. A. Ložič, restavratel »Operne kleti« v Ljubljani

Stroje, kovine, vsakovrstno železo, uporabljivo in neuporabljivo plačam po najvišjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov

Nova gostilna »Grič« Oset, Rošpoh

izlet prenočišče, letovišče, prvovrstna postrežba - Telefon 28-07

rana je bila nabito polna in so bile vse točke izvedene v največje zadovoljstvo vseh. Zvečer ob pol 7. uri so se gostje vrnili domov, zadovoljni zaradi gostoljubnosti Jeseničanov in vzhiceni nad lepoto naših krajev. Taki izleti, ki bi nas spoznavali z ljudmi onstran Karavank, bi bili tudi na naši meji večkrat potrebni, ker bi zblíževali sosede z obeh strani Karavank. Upamo, da je bil začetek napravljen posrečen!

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) vefilme »Allotria«. V glavni vlogi Renate Müller in Adolf Wohlbrück. Med dodatki domač »Zora« zvočni tednik in »Paramountov tednik«. Za praznik sledi od pondeljka do srede vefilme »Boheme«.

Literatura

»Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, je napisal pravni referent OUZD g. Smersu Rudolf in jo je OUZD založil. — Brošura je za vse delodajalce in delavce velike važnosti.

Sport

SK. Svoboda, Ljubljana. Ta edini delavski športni klub se je igral v I. razred in igra jutri v nedeljo ob 16.30 uri svojo prvo prvenstveno tekmo na igrišču »Primorja«. Prijatelji športa in klubovi pristaši naj rosetijo tekme tega kluba, da ga tako moralno in gmotno podprejo.

Splošna zavarovalna zadruga R. Z. z O. Z. v Ljubljani

vabi na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil v soboto, dne 11. septembra t. l. ob 6. uri zvečer v zadrugišnih prostorih v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;

2. poročilo načelstva in predložitev letnih računov za leto 1936;

3. poročilo nadzorstva in potrditev bilance za leto 1936;

4. volitev načelstva in nadzorstva;

5. čitanje revizijskega poročila;

6. ev. sprememba pravil;

7. predlogi in raznoterosti.

Ljubljana, dne 1. septembra 1937.

Načelstvo. Nadzorstvo.

Okrve za stavbe, apno, cement, beton-železo, traverze ter vso železnino in vse gradbeni material, kupite ugodno in po zelo nizkih cenah v veletrgovini

ANDRAŠIČ — MARIBOR

UČILIŠČE KOVAČ

Maribor, Gosposka ulica 46

Otvoritev šolskega leta 1936/37

1. Enoletni trgovski tečaj dne 9. septembra ob 8 uri zjutraj.

Din 6000 štipendij za marljive učence in učenke.

2. Večerni trgovski tečaj dne 4. septembra ob 7 uri zvečer.

3. Tečaj nemškega jezika:

a) za odrasle in

b) za učence ob šole prostih popoldnevnih ure po dogovoru.

4. Tečaj za strojepisje, stenografijo, knjigovodstvo, korespondenco, jezike.

Urniki po dogovoru. RAVNATELJSTVO

Za šolo dobre **KARO** čevlje

prihranite si prehlad, bolezen in draga popravila